

TÄNA-HOMME

Rakveres

Täna kell 14 algab Lääne-Virumaa koolide matemaatikahuviliste õpilaste matemaatikavõistluse Nuputa maakonnavor V-VI klassidele Rakvere gümnaasiumis, VII klassidele Rakvere reaalgümnaasiumis.

Täna kell 14 algab järjekordne Rõhelise maakonna õpilaskonkurss IV-VI klassi kolmeliikmelistele võistkondadele Lääne-Viru keskraamatukogus.

Homme kell 13 algab eesti õppekeele koolide vene keele õpetajatele kirjastuses "Koolibri" välja antava X klassi õpiku tutvustus Rakvere reaalgümnaasiumis.

Homme on hotellis Wesenberg (Tallinna 25) seminar-foorum "Tööhõive Lääne-Virumaa ettevõtluses" maakonna sotsiaalvaldkonna ametnikele, karjäärinõustajatele ja tööturuspetsialistidele. ESF meetme 1.3 "Võrdsed võimalused tööturul" projekti "Endiste sõltlaste resotsialiseerimine ja ühiskonda taasintegreerimine" raames toimuv seminar käsitleb tööandjate võimalusi värvata tööjõudu väiksema konkurentsivõimega inimeste seast.

Virumaal

Täna kell 13 algab Vinni valla Eduard Vilde kirjanduspreemia žürii koosolek Vinni vallamajas. Arutusele tuleb, kellele anda seekordne kirjandusauhind.

Täna kell 13 on Tamsalu valla ettevõtjate ümarlause koostamine Tamsalu spordihoones.

Homme kell 20 on korvpalli Eesti meistriõppelaste esiliiga mäng Tamsalu spordihoones. Kohtuvad Tamsalu Los Toros/Sportland – Hansapank.

Eestis

Homme kell 16.30 tutvustab USA kunstõpetaja Maureen Kushner Tartus Lille Majas Israeli laste maalide näitust "Rahu läbi huumori".

Homme kell 17 esineb Fenno-Ugria Hõimuklubis (Roosikrantsi 6) Eesti Keele Instituudi vanemteadur Vilja Oja ettekandega "Läänemeresoome keeleatlas ja Euroopa keelte atlas".

Ajaloost

1581 - pärast neli nädalat kestnud piiramist vallutasid rootslased Rakvere linnuse

1865 - Pudiveres sündis kirjanik Eduard Vilde (surn 1933)

1893 - sündis Virumaa Rahvaülikooli õpetajana töötanud botaanik ja kodu-uurija Ellen Viibaste (surn 1974)

1907 - Assamalla vallas sündis loomaarstiteadlane Helmut Riispre

Koduloomuuseumi peremees Antti Ilo mets tutvustab Eesti vabariigi 90. sünnipäeva puhul avatud näitust, mis annab ülevaate Vabadussõja sündmustest.

Teet Suur

Rakke koduloo uurija Antti Ilo mets oskab hinnata vanu fotosid

Üle poolesaja aasta Rakkes elanud koduloo uurija ja muuseumi peremees Antti Ilo mets hoiab vaimu virgena mälestusi ja vanavara kogudes, talle pakuvad eriti huvi aastakümnete tagused fotod.

Eva Klaas
eva@virumaateataja.ee

Rakke Valla Hariduse Seltsi koduloomuuseumi peremees ja üks selle asutajatest Antti Ilo mets ütles, et huvi vanakraami kogumise ja säilitamise vastu on ta lapsepõlvkodust kaasa saanud.

"Ajaloopisik pärineb emalt. Tal oli väga hea mälu, eluaeg pidas päevikut. Selles on väga palju ajaloolist materjali tema kodukandist Roosna-Allikul. Praegu aitab vennapoeg seda arvutisse sisestada, et ema vanu mälestusi säilitada," rääkis Ilo mets. Tema ema tegeles samuti sugupu uurimisega.

"Otsustasime koos keskmise vennaga ema tööd jätkata. Hakkasime emapoolset sugupuud ettepoole vaatama ja suguseltsi kokkutulekuid korraldama," lausub Antti Ilo mets, märkides, et kirk vanavara vastu on perekonna viga.

Antti Ilo metsa vanem vend Tullio Ilo mets, kes on tuntud eeskätt keemikuna, on üks 1976. aastal loodud Tartu üli-

kooli ajaloomuuseumi asutajaist.

1960ndatel hakkas toona õppejõu ametit pidanud Tullio Ilo mets kogu ülikoolist koguma vanu masinaid ja seadmeid. Tolleaegse rektoriga oli mehel kokkulepe, et vanad asjad võib viia ülikooli peahoone keldrisse, kus olid selleks ruumid. Asju kogunes aga aastatega nii palju, et kui neid Toomemäel avatud ajaloomuuseumi hakati viima, oli kraami kümnete autokastide jagu.

"Tartus vaatasid inimesed teda omal ajal kui natuke imeilikku, et näe jälle see Ilo mets käib mööda linna, mingi vana asi seljas," meenutas noorem vend Antti Ilo mets.

Muuseumil pikk ajalugu

Praegustes ruumides Rakke gümnaasiumi internaadihoone allkorrusel avati muuseum seitse aastat tagasi, kui seal tehti vallalt saadud raha eest ka põhjalik remont.

"Rakke muuseumil on aga pikk ajalugu. Paljud vanad eksponaadid on kogutud juba nõukogude ajal, kui toonane kooliõpetaja ja tuntud koduloo uurija Helmut Joonuks asutas Rakkes koolimuuseumi, mis tollal oli omataoliste seas üks esinduslikumaid," rääkis koduloo uurija.

Helmut Joonuks hakkas ajaloolisi materjale koguma juba 1940ndate lõpus, 1950ndatel ehitas ta internaadihoone üla-

korrusele muuseumiruumid. "Aastate jooksul muuseumi kogu aeg täiendati, ruume ehitati juurde," meenutas Ilo mets. Kui uskuda Rakke Valla Hariduse Seltsi kodulehte, oli koolimuuseumis koos fotode ja dokumentidega 1970. aastatel vähemalt 15 000 eksponaati.

Koduloo uurija märkis, et vanadest ja hinnalistest esemetest on ümberkaudsed külad üsna tühjaks korjatud, sest Helmut Joonuks oli võtnud koos õpilastega vanavara kogumise retki tihti ette.

"Joonuks oli tugev matkaja. Ta käis koos õpilastega väga palju jalgsimatkaidel, ratastega sõideti kogu Eesti läbi. Aga ka Lätist, Leedust ja isegi Venemaalt Uuralist koguti vanu esemeid," jutustas Ilo mets.

Tema sõnul oli tuntud koduloo uurija Helmut Joonuks üldse väga mitmekülgne mees, kes maalilis, joonistas ja kirjutas luuletusi.

Vahepeal oli muuseumi aktiivses tegevuses pikem paus. "Hinnalised eksponaadid olid üleväl korralduses, kollega segamini," kirjeldas Ilo mets.

Töö, mis pakub hingele

Kaksteist aastat tagasi, kui praeguseid muuseumiruumi hakati korda tegema, töötas Antti Ilo mets Rakke vallavalitsuses ehitusspetsialistina, nii oli tal võimalik ruumide väljanägemise ja lahenduse kohta oma sõna öelda. "Eks ma siis natuke valmistasingi endale seda paika ette. Nüüd juba siitilmast lahkuvad Helmut Joonuksile lubasin kunagi, et kui vallast ära tulen,

lähen muuseumisse, ja nii läkski," ütles Ilo mets poolnaljatamisi.

Praegused muuseumiruumid ei ole küll väga suured, kuid peidavad endas hulgaliselt materjali Rakke kandi ajaloo, tuntud inimeste ja koolielu kohta, vanu fotosid, õpilaste uurimistöid, samuti ajaloolise väärtusega esemeid - peamiselt tööriistu ja majapidamistarbeid.

"Üleval lakas on veel hulga ajaloolisi esemeid, aga väga palju on vanavara ka purustatud ja ära tassitud. Näiteks oli siin vanade kellade kogu, vist isegi nelikümmend kella. Koolipoisid kandsid need laiali ja müüsid vanavarakogujatele maha. Vanavara oli juba Joonuksi ajal palju, aga nüüd on muidugi rohkem. Mul oli kodus enne muuseumisse tööletulekutki kogutud vanu esemeid. Ja ka inimesed on toonud," jutustas Ilo mets.

Kirg vanade fotode vastu

Antti Ilo metsa eriliseks kiriks on vanad fotod. "Fotokogu olen täiendanud kogu aeg. Otsinud vanu pilte kõikjal, kust vähegi saanud," märkis koduloo uurija.

Antti Ilo mets, kes tänaseks elanud Rakkes üle poole sajandi, on pärit Koeru lähedalt. Ise peab ta ennast mõneti Koeru patrioodiks praegugi, isegi fotosüüdistusi on tal sealt rohkem kui mujalt.

"Vanu Koeru fotosid kogume koos vennapojaga, neid võib olla nii tuhande viiesaja ringis. Koerus oli enne sõda ka palju fotograafe - vähemalt kaheksa. Üks neist käis isegi Simunas pil-

ANTTI ILO METS

- **Asus Rakkesse elama 1953. aastal pärast sõjaväeteenistust.**
- **Nõukogude ajal töötas MTJ-s (masinatraktorijaaamas) ja sovhoosis.**
- **1993.-2000. aastani oli ametis Rakke vallavalitsuses, viimati ehitusspetsialistina.**
- **2000. aastast Rakke Valla Hariduse Seltsi koduloomuuseumi peremees.**

distamas, klaasnegatiividele," kõneles Antti Ilo mets.

Unikaalseid ülevõtteid on aga ka Rakkest, praegu saab muuseumis vaadata pilte, mis on tehtud enne 1927. aasta suurt põlengut.

"Eesti rahva muuseumi fotokogust oleme saanud kätte üksjagu Rakke vanasid fotosid, samuti filmiarhiivist ja inimeste käest," rääkis muuseumi peremees, lisades, et Rakke on üsna uus asula, mis tekkis 1867. aastal valminud raudteejaama juurde.

Pikaajase elaniku sõnul on ta Rakke eluga rahul - kõik muutub tasapisi paremaks, nagu mujalgi Eestis.

"Kogu Eestis on elu viimase kümne aasta jooksul tublisti edasi läinud. Muidugi, Rakke veld on väike, võimalused investeeringuteks on nigelavõitu ning kõik vallavanemad on pidanud raha, vaat et müts peos, mitmest instantsist palumas käima," sõnas Ilo mets.